Cenzurat.

XLV. évf. Cluj, 1935. julius—augusztus. 7—8. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

A lélek temploma.

Irta: Dr. Varga Béla.

— A sânduleştii unitárius egyház templom- és harangszentelő ünnepén tartott előadásának kivonata. —

Mi a mi lelkünk? Erre a kérdésre megfelelni nem könnyű dolog, szinte lehetetlen. A tudomány igyekszik minél inkább megközelíteni, de az eredmény nagyon messze áll a kivánt céltól. Egy természettudós szerint a lélekről szóló tudomány ott áll most, ahol a természettudomány háromszáz évvel ezelőtt állott.

Annál inkább szükséges, hogy törődjünk vele. Talán a lélekről szóló tudomány azért maradt el a többi mellett, mert az emberek nem törődtek eleget a lélekkel. Nem vették és nem veszik elég komolyan. Pedig már Jézus nagyon felhivta reá a figyelmet, amikor azt mondja: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall?“ (Máté XVI. 26.) Jézus egész életét és működését úgy foghatjuk fel, mint amely fel akarta hivni a figyelmet arra, hogy az embernek lelke is van s ez a lélek sokkal fontosabb, mint minden egyéb a világon. Szinte hihetelen és mindenek felett érthetetlen, hogy a keresztény emberiség mennyire kiejtette a kezéből ezt a lelki fonalat.

A lélek máig is a *nagy ismeretlen*. Legközelebb van hozzánk s mégsem ismerjük. Minden, ami által szeretünk vagy gyülölünk, emelkedünk vagy sülyedünk: — lélek. Nélküle megszünik a földi küzdelem s mi, akik olyan nagy gonddal ápoljuk porhüvelyünket, külsőségeinket, eltününk szinte nyomtalanul

Unitarian College For the Ministri
Bereceley Kalifornia
America

abból a körből, amelyben olyan megmozdithatatlanul véltünk elhelyezkedni.

Próbáljuk meg egy pillanatra teljes mélységében megragadni azt a gondolatot, hogy mi lélek vagyunk. Állitsuk egyszer magunk elő lelkünk képmását. Kiséreljük meg meglátni magunkban a lelki embert. Ilyen kisérlet nem maradhat hatás nélkül. Hiszen a legtöbb ember szeret belenézni olykor-olykor a tükörbe. Vizsgálja testének alkatát, szemeinek kifejezését. Gyönyörködik ifjúságában, vagy bosszankodik feltünedező ráncain. Vajjon miért nem törődünk lelkünkkel is így? Miért nem pillantunk be a lelki tükörbe is néha-néha, hogy vegyük észre a hibákat s javitsunk azon, ami a mi lényegünk.

A lélek ezen önmagára pillantását magunkbaszállásnak nevezzük. Tegyük meg ezt most s vándoroljunk egy kis ideig áhitattal a lélek csodálatos országában.

Kicsiny *a lélek temploma,* de óriási benne a perspektiva. Akár előre, akár hátranézünk, a végtelenbe vész egy pillantásunk. Apró kis oltárok vannak a zugokban, ahol életünk boldog perceinek vagy fájdalmainknak apró mécsesei égnek, forrásai az emlékezetnek, lámpásai a jelennek, világitó szövétnekei a jövendőnek. Apró fénysugarak, amelyekből összetevődik az örökkévaló tűz, a lélek lángja, amely füti életünket. Három hajója van a lélek templomának: *a mult a jelen és a jövő.* A multban raktározódik fel minden, amin a lélek keresztül ment. A mult nem tünik el soha, hanem megmarad s öntudatosan vagy öntudatlanul épitője, alkatórésze a jelennek és a jövőnek.

Mi van a lélek multjában? Mi van az emlékezet lapjain? Sok minden, aminek egyrésze elmosódik, míg némely pontokon csodálatos fény és világosság ömlik el. Mindenkinek a multjában vannak élménylerakodások, amelyek boldogságának lelkiemelkedettségének, ünnepi hangulatainak emlékét őrzik. Vannak eltemetett remények, az öröm és jókedv gondtalan fölvillanásai, a lehangoltságnak fájdalmas emlékei. De vannak egészen sötét foltok is. Az önzésnek, a gyülöletnek sötét foltjai, egy rossz cselekedet, amellyel valakinek ártottunk, egy rossz szó, amelylyel valakit megbántottunk. Egy elmulasztott lehetőség, amelyet az élet elsodort előlünk. Gyönyörű a mult, de nehéz súly is lehet, amelyet végig vonszolunk az életen. Gyakran szeretnők meg nem történtté tenni, hogy újra és jobban csináljuk.

A másik hajója a lélek templomának: *a jelen.* A jelen a lélek cselekvő élete. A mi meg volt, azon már túl vagyunk, de amit most csinálunk, avval most épitünk vagy rombolunk. Most rakjuk fel érzéseinkből és cselekedeteinkből azokat a párkányokat és arabeszkeket, amelyek a templomot diszítik vagy összhangját megzavarják. Köti a mult, de köti a jövő is. Nem füg-

getlen, csak mi gondoljuk annak. Ha kiszakítják a multból, repedés áll elő a templomon; ha nem nézzük a jövőt, szűk börtönné válik fojtó levegőjével. *A jelen — a gond.* Nemcsak anyagi gond, hanem gond általában abban a tekintetben, hogy hogyan éljünk, hogy sorsunkon javítsunk és ne bánjunk meg semmit abból, amit csináltunk.

A templom harmadik hajója: *a jövő.* Perspektivája végtelen és fölemelő. Mindenkinek kell, hogy legyen jövendője. Nemcsak a próféták látnak a jövendőbe, mindenkinek bele kell látnia valamennyire s cselekedeteivel előkészitenie. Nagy dolog a mult és jelen, de legnagyobb a jövő, amely beláthatatlan s azért reménytelen nem lehet soha. Lehet szomorú mult, sivár jelen, de nem lehet kilátástalan jövő. Nincs nagyobb, istenibb ereje és hatalma a léleknek, mint, hogy át tudja helyezni magát a jövőbe.

Gyönyörűen adja meg az apostol a hit meghatározását, amikor azt mondja, hogy: *„A hit a reménylett dolgok valósága és nem a látott dolgokról való meggyőződés“.* A hit ott áll a lélek templomának közepében, mint örök mécses az oltár előtt. *Nem szabad kialudnia soha, mert akkor reánk szakad a nagy sötétség.* Értéke nem abban áll, hogy mennyi teljesedik be abból, amit hiszünk, hanem abban, hogy éltet, hogy megtart minket, hogy általa képesek vagyunk átlépni a jelen szűkös korlátait s megnyilik az ajtó előttünk egy jobb jövő felé. Azért kell a hitet erősitenünk minden teremtett lélekben. Aki megöli, aláássa egy ember hitét, szegényebbé teszi az egészet, kiolt egy világosságot, amely, ha nem is vehető észre a fények sokaságában, mégis csak azt jelenti, hogy eggyel kevesebb maradt, mint amennyinek égni kellene.

*

Múlt, jelen és jövő, mindez a sok részlet egy egész, a mi osztatlan tulajdonunk, a mi lelkünk, saját magunk. Nem is a mi tulajdonunk, hanem mi vagyunk az ő tulajdona, rabja és elkötelezettje. Elárasztja életünket a gondolatnak és érzésnek, a reménységnek, Istenhez való vágyódásnak életvizével. Ez a mi lelkünk, Isten szentlelkének visszatükröződő mása.

Vajjon megértjük-e a lélek szavát, a nagy események közös nyelvét, *a Szeretet tiszta beszédét?!* Szükségünk van ma erre inkább, mint bármikor. Szükségünk van egy egyetemes pünkösdre, amikor az élet minden területén meg fogják érezni az emberek a lélek ihletését. Minden emberi élet nagy lesz és hatalmas, ha megragadja ezt a gondolatot s megérzi a szellemnek ezt az egyetemes érintését, ha átvillan rajta *a hitnek, a megértő közösség erejének fennséges ihlete.*

A sândulestii unitárius egyház templom- és harangszentelő ünnepsége.

Az emlékezetesen szép ünnep lefolyásáról az alábbiakban számolunk be:

Június 10-én délelőtt 10 órakor érkezett meg a faluba Turdáról autókon Dr. *Boros* püspök, feleségével, leányával, családtagjaival, dr. *Varga* Béla egyh. főjegyző, theol. tanárral, *Vári* Albert theol. dekánnal, *Ürmössy* József m. tanár, lekész, püspöki titkárral, dr. *Hintz* György gyógyszerésszel, *Puksa* Endre főerdőtanácsossal, dr. *Gál* Miklós képviselő, egyházköri főgondnokkal stb. A falu elején virágos díszkapu várta a pöspököt, kinek fogadására kivonult az egész falu. Itt a vármegye nevében *Ciuleanu* Ioan subprefektus, a községnevében a bíró, a gör. kath. egyház nevében a gör kath. lelkész, az unitárius egyház nevében dr. *Szathmáry* Miklós lelkész meleg szavakkal üdvözölték a főpásztort és vendégeket. Az üdvözléseket a püspök hálás szívből jött szavakkal köszönte meg. Ezután a hosszú ünnepi menet harangzúgás közben bevonult a faluba az unitárius parochiára, honnan csakhamar a virágdíszes unitárius templomba vonult a tömeg ünnepi istentiszteletre. A templom zsúfolásig megtelt hívekkel. A lélekemelő ünnepi istentisztelet zsoltárral kezdődött, majd a betegség miatt meg nem jelenhetett *Lőrinczy* Dénes esperes helyett *Ürmössy* József püspöki titkár tartott mély áhitatot keltő imát. Ezt követte *Vári* Albert dékán hatalmas lendületű, a lelkeket mélyen megfogó predikációja. Ezután dr. *Boros* György püspök általános mély hatást keltő beszéddel és imával felszentelte a templomot és új harangot s azokat Isten dicsőségére a hívekkel együtt megáldotta.

A püspök megkeresztelt és megáldott egy új szülöttet. Ezután dr. *Szathmáry* Miklós ismertette a templom-renoválás és harang-beszerzés történetét s az egyház hálás köszönetét tolmácsolta a nemesszívű, áldozatkész adakozóknak. Közének zárta be a felemelő hatású istentszteletet, mely után a templomban üdvözlések voltak. Sorra járultak dr. *Boros* püspök elé a tisztelgő küldöttségek. A vármegye nevében *Ciuleanu* subprefektus, az egyházkör nevében dr. *Gál* Miklós képviselő főgondnok, az egyházközség nevében dr. *Szathmáry* lelkész, a község nevében a falu bírája,a helyi gör. kath. egyház nevében a román gör. kath. lelkész, majd a helyi Dávid Ferenc-Egylet, unitár. Nőszövetség és Ifjúsági Egylet üdvözölték a főpásztort, ki mindenik üdvözlést meleg szavakkal köszönte meg.

Délben a papi telek árnyas udvarán népes, kitűnő hangulatu, ékes rendben lefolyt közebéd volt.

Délután 5 órai kezdettel fényes sikerü templomi ünnepély volt a következő műsorral: A gyülekezeti ének után imát mon-

dott *Ürmössy* József titkár. A Turdai Magyar Dalkör vegyeskara, *Erdős* Mihály karnagy vezetésével énekelte el művészileg Madách „Dicsőség“! c. angyalok karát. Ezután dr. *Varga* Béla főjegyző, tehol. tanár tartott nagyértékű eleőadást, melynek kivonatát e számunk vezető helyén közöljük. *Gönczy* Erzsébet mély átérzéssel, nagy hatással szavalta el *Boros* Elek szerkesztőnek „A harang“ című költeményét, melyet szintén ebben a számban közlünk.

Ezután megint a Turdai Magyar Dalkör gyönyörködtette a lelkeket remek énekével az „Él az Isten!“ c. óratoriummal. Végül dr. *Boros* püspök mondott nagyhatású bezáró, köszönő, hitbuzgalomra intő beszédet és megáldotta a gyülekezetet.

Este a papi telek tágas udvarán társas vacsora, majd kitűnő hangulatú, világos reggelig tartó táncmulatság volt, mely kedvesen fejezte be a szépsikerű ünnepséget.

Az ünnep gondos, figyelmes megrendezéséért s a minden tekintetben elért szép sikerért a presbiterium élén lelkes buzgalommal bámulatos sokat dolgozott dr. *Szathmáry* lelkészt és *Lőfy* énekvezért méltán illetheti elismerés és hálás köszönet.

A **templom megújítására** készpénzt, anyagot és közmunkát adományoztak a következők: Cementgyár 58.000 lei, Bors Mihály 30.350 lei, Tordai Kőtermelő 10.000 lei, Gönczi Sándor 3200 lei, Gönczi Miklós 4550 lei, özv. Gönczi Sándorné 1000 lej, ifj. Tóth Sándor 6250 lei, Dr. Szathmári Miklós 5160 lei, özv. Szász Dénesné Szathmári Ilona 500 lei, özv. Gálfalvi Ferencné Szathmári Róza 200 lei, Fosztóné Szathmári Vilma 100 lei, Lőfi Béla 4860 lei, Fülöp Gyula 1450 lei, Fodor Albert 1700 lei, Jobbágy Dániel 500 lei, Jobbágy Mózes 300 lei, Szász József 3000 lei, Szász Sándor 3400 lei, Szász Miklós 1000 lei, Timbus János 700 lei, Magyari Mózes 1470 lei, Barla Dezső gyógyszerész 500 lei, Bartalis István 150 lei, Bartalis Mihály 300 lei, Incze Éli 50 lei, Bányai István 100 lei, D. F. Egylet 3200 lei, Moldován Sándor 100 lei, id. Tóth György és neje Biró Erzsébet 6000 lei, Kiss Gyula 200 lei, Pap Mihály 200 lei, Tompa testvérek Torda 400 lei. Külön kiemelendő ifj. Tóth Sándor gondnok és Gönczi Miklós pénztárnok fáradhatatlan, hűséges munkássága.

A szindi unitárius egyházközség a XVI. században, Dávid Ferenc korában keletkezett, valószinüen akkor, midőn a többi aranyosszéki unitárius egyházközségek is keletkeztek. Pontos történelmi feljegyzéseink nincsenek. A régi harangunk 1690-ből való, ez a dátum be van vésve a harangba. A templom renoválását 10 évvel ezelőtt kezdtük és sok gond és fáradság után a hivek áldozatkészsége és erőfeszítésével most teljesen új és díszes állapotba helyeztük. *Dr. Sz. M.*

A HARANG.

Irta: *Boross Elek.*

A sânduleştii unitárius egyház templom- és harangszentelési ünnepén elszavalta: *Gönczy Erzsébet.*

A lelkünkben ma öröm-tűz lobog,
A szívünkben hála-zsolozsmát dobog,
Ma zsoltár minden szavunk és dalunk:
Mert oly gazdag lett a mi kis falunk!
Szent égi kincscsel lett ma gazdagabb,
Fűzzük imánkba hála-szavakat!
Lelkünk legmélyén zeng az égi hang:
Óh mily' drágaság nekünk e harang!

Zendülő szava porból felemel,
Mikor az Úrtól áldást esdekel.
Az Úr házába vágyón hivogat,
Szerető szóval szivet nyitogat,
Kinyilt szívekbe hint béke-magot.
Békés szívekben égi fény ragyog;
Égi fény neve: áldott Szeretet,
Temploma legyen erős lelketek!

Zenedülő harang szava int nekünk:
Te vagy az oltalmunk erős Istenünk!
Te vagy a kezdet és Te vagy a vég,
Te vagy a föld és a sugaras Ég!
Ádáz viharban el nem eshetünk,
Ha Te kézen fogsz, ha Te vagy velünk!
Ezt az imákat zengi a harang,
Hivogatólag szól: „Giling-galang!“ . . .

Csendül, ha két szív egymásra talál,
Sírva búcsúztat, ha sujt a Halál,
Együtt örül az örvendezőkkel
És együtt zokog a kesergőkkel:
E kis seregnek szív-dobbanása,
Lelke tüzének fel-felvillanása . . .

Riadót harsog, felráz, toboroz,
Ha elemeknek vésze ostoroz.
Segítséget hív, védelemért kiált,
Ha elháritni kell pusztító kárt,
Ilyenkor szava zúg, mint fergeteg:
„Egymásnak baján óh segítsetek!

Egymásnak terhét óh hordozzátok!
Közöny, széthúzás: pusztító átok!
Szív szívnek adjon hitet, meleget,
Áldozni kész testvérek legyetek!"

Zendül a harang, szivünk kitárva,
Szárnyal az Éghez lelkünk imája:
Urunk Istenünk szent kegyelmedet
Érezze mindig ez a kis sereg!
Áraszd falunkra bő áldásodat,
Óh ne sujtson rá csapás, kárhozat!
Áldd meg egyházunk és Főpásztorát,
Kormányozzon bölcsen minél tovább!
Áldd meg pásztorunk', nyáját, hiveit,
Nagyjait úgy, mint a kicsinyeit!
Adj még sok ilyen áldott ünnepet
S nevedben győzzön itt a Szeretet! . . .
— — — — — — — — — — — —

Ma zsoltár minden szavunk és dalunk,
Mert gazdagabb lett a mi kis falunk!
Lelkünk legmélyén zeng az égi hang:
Szent, drága kincsünk e harang! . . .

Az igazi hála. Egyik gyülekezetünk új harangot akart a régi, megrepedt harang helyett beszerezni közadakozásból. A lelkész felhivására a harang-alap napról napra gyarapodott.

Egyszer egy apátlan-anyátlan, szegény varróleányka állított be a lelkészhez.

— Mi jóban jársz, édes leányom? — kérdé az tőle.

— Ezt a kis pénzt hoztam el a harang-alapra, — válaszolt a lányka s egy ötkoronás ezüstpénzt tett le az asztalra.

— De hogy adhatsz ennyit, amikor oly keservesen keresed meg a mindennapi kenyeret?

— Csak úgy, édes tisztelendő uram, hogy naponként két órával tovább varrtam, mint máskor szoktam. Igy akarom leróni hálámat Isten iránt, hogy a harang szavával annyiszor a templomba hivott s ott sok áldásban és boldogságban részesített.

Püspöki vizsgálat a »Homoród« melletti egyházközségekben.

Püspöki vizsgálat a Homoród melletti egyházközségekben.

Az E. K. Tanács előterjesztésére az Egyházi Főtanács is szükségesnek látta, hogy a Homoród vidékének némely községében hiveink lélki megnyugtatására püspöki látogatás tartassék.

A látogatás időpontjául május 31-ike és következő napjai tüzettek ki. A püspök úr május 30-án indult el Cluj-ról Ürmösi József püspöki titkár kiséretében és a Rupea vasutállomáson leszállva, Satu-Nou egyházközségben találkozott először unitárius hiveivel, hova a község ifjainak lovasbandériuma kisérte be és a község közepén felállított díszkapunál az egyházkör nevében Dr. Máthé István köri felügyelő gondnok fogadta, az egyházközség nevében Benedek András kurátor, a Nőegylet nevében pedig Végh Mihályné tiszteletes asszony üdvözölték a főpásztort. Innen lovasbandérium, az oclandi fuvószenekar és nagyszámú hivek kisérete mellett vonult be a püspök Ocland községbe, hol az egyházközség nevében Pál Ferenc nyug. esperes-lelkész, a politikai hatóságok nevében Dr. Cionca Macedon primpretor fogadták, a Nőegylet üdvözletét Vajda Károlyné énekvezér-tanítóné tolmácsolta. A püspök úr Pál Ferenc ny. esperes-lelkész barátságos házának volt szívesen várt vendége.

A püspöki vizsgálaton részt vettek: Dr. Ferenczy Géza főgondnok úr, Dr. Abrudbánay Ede f. ü. gondnok, orsz. gyül. képviselő, Balázs András egyházköri esperes, Dr. Máthé István és Csiky Albert köri felügyelő gondnokok.

Május 31-én az összes köri lelkészek bevonásával értekezlet volt Oclándon, melyen minden egyes lelkész előadta tapasztalatait és javaslatait. Az értekezletet megelőzően a köri papság tisztelgett a püspök és főgondnok urak előtt Balázs András esperes vezetése alatt. Az értekezleten igen bizalmas és őszinte szavak keretében tárta fel a papság azokat a nehézségeket, melyekkel meg kell, hogy küzdjenek. Ugy püspök, mint főgondnok úr népünk megtartására irányuló munkára és a lelkészek közötti összetartásra s a köri vezetőség iránti bizalomra és támogatásra hivták fel a lelkészeket. Az értekezlet igen jelentős eredményekkel záródott le.

Junius 1-én (szombaton) délelőtt Oclandon a templomban istentisztelet keretében kezdődött az ünnepélyes püspöki vizsgálat, melyen Dr. Boros György püspök alkalmi imája után az ap. csel. XVI. rész 8—9. versei alapján a lelki elhivásról beszélt, mely őt is — mint egykor az apostolt — segítségül hivta e gyülekezetbe az ősi, egyszerű, tiszta unitárius hitünk hirdetésére és erősítésére. Közvetlen és felemelő beszéde megindító mély hatással volt a gyülekezetre. Azután üdvözlések és tisztelgések voltak

a templomban, melynek során az egyházközség és kebli tanács nevében Kelemen Imre lelkész üdvözölte a Főpásztort. A Nőegylet, Ifjusági Egyletek is üdvözölték a püspököt.

Délben Kelemen Imre lelkész látta vendégül a püspököt és kiséretét s a helybeli egyházközség vezetőit.

D. u. műsoros istentisztelet volt a templomban, melyen bibliamagyarázatot Ürmösi József püspöki titkár tartott. Kiemelkedő pontjai voltak a délutáni műsornak Dr. Ferenczy Géza főgondnok és Dr. Abrudbányay Ede f. ü. gondnok hiterősítő előadásai.

Május 31-én Dr. Máthé István köri f. ü. gondnok, junius 1-én Vass Albert egyházi tanácsos hitrokonaink látták és vendégelték meg szivességgel a Főpásztort és a vizsgálat tagjait.

Junius 2-án (vasárnap) a püspöki vizsgálat tovább folytatta útját. A vizsgálati út Crăciunel községen vezetett keresztül, hol a község népe felekezeti különbség nélkül a falu közepén felállított díszkapunál fogadta ének- és zenekarral a püspököt. Bálint Ödön lelkész tolmácsolta a nép meleg szeretetét és ragaszkodását. A püspök hálás szavakban köszönte meg a lelkes fogadtatást s biztatta és bátorította hiveinket.

Merești község határánál 28 tagu lovas bandérium várta a püspököt és kisérte a faluba, hol a község elején felállított díszkapunál a polgári község nevében a biró, a gör. kath. egyház nevében Todoran György lelkész fogadták a püspököt, a papi lakás kapujában pedig Simén Domokos helybeli lelkész üdvözölte. Megérkezés után nemsokára megkezdődött az istentisztelet, melyen imát és egyházi beszédet a pöspök úr mondott a Kolosz. II. 1—7. vers alapján. Beszédében a lelki örökségeknek megbecsülésére hivta fel a gyülekezet figyelmét, melyek sokkal drágábbak, mint a földi örökség és amelynek megtartásában ez az egyházközség tagjai őseiktől nyert kitartással ragaszkodtak mindezideig. Az istentisztelet végeztével a templomban a szokásos üdvözlések voltak, kebli tanács, Nőegylet és az ifjúság részéről.

Miután a kitérések ebben az egyházközségben történtek aránylag legnagyobb számmal (151), a püspöki vizsgálat tanácskozást tartott a kebli tanács tagjaival és kihallgatásokat eszközölt, amelyből megállapította, hogy a kitérések 80—90%-ban a hatalom nyomására, megfélemlítések és erőszak útján történtek. Erről tett tanubizonyságot az a számtalan, lélekből fakadó vallomás, melyet azok a szegény, meggyötört lelkü és a változott helyzetben megnyugodni nem tudó hivek tettek a Főpásztor előtt, kérve a segítést és oltalmat.

A délutáni templomi vallásos ünnepély keretében Dr. Abrudbányay Ede f. ü. gondnok-képviselő igazi vallásos érzéssel és apostoli szónoki lendülettel magyarázta meg a hiveknek a vallás szabad gyakorlásáról szóló törvény fejezeteit, hogy mindenki azt a vallást követheti, melyet akar és senki sem kényszeríthető

akarata ellenére erőszakkal valamely vallásra való áttérésre. Bibliamagyarázatot Ürmösi József püspöki titkár tartott a XXIII. zsoltárról, a dalárda énekelt és több ifjú szavalt.

Junius 3-án (hétfőn) Aldea községbe vezetett a vizsgálat útja. A püspök és kiséretének fogadása itt is szép és megható volt, annyival inkább, mert mig Merestin nem láttuk az ősi székely viseletet megfelelően kidomborítva, különösen az asszonyok és leányok között, addig Aldean festőien szép volt a fogadásra kivonult székely nép viselete, különösen 14 pártás asszonynak ősi jelmeze, melyet gyönyörüséggel szemléltünk a szomszéd Comanești községben is. Az aldeai község határában — hová kigyült a község apraja, nagyja és öregje — Nagy Gergely Mózes birtokos fogadta a püspöki vizsgálószéket, örömét fejezve ki, hogy ez a kicsiny egyházközség püspököt fogadhat, mert 120 év óta ott unitárius püspök nem volt. A község elején felállított díszkapunál Kádár Gyula körj. egyh. tanácsos afia üdvözölte a polgári község nevében a püspököt, a lelkészi lakáson pedig Nagy Sándor lelkész. A délelőtti istentiszteleten a püspök úr imádkozott és Ezsaiás 40. rész 1—7. versei alapján vigasztalást és erősítést szólt a gyülekezetnek, biztatván őket a kitartásra a próféta szavaival, hogy Isten beszéde mindörökké megmarad. Istentisztelet végeztével a keblitanács, Nőegylet és Ifjusági Egylet köszöntötték a püspök urat. A délutáni műsoros templomi istentisztelet keretében Ürmösi József püspöki titkár bibliamagyarázata után Dr. Abrudbányay Ede tartott itt is lelkes és hiterősítő magyarázatot a vallásszabadság gyakorolhatásáról. Előadást tartott még Nagy Sándor lelkész s szavaltak az ifjúsági egylet tagjai.

Comanești egyházközség népe is a község határszélén nagy örömmel és lelkesedéssel fogadta a főpásztort, lovas bandérium jött elébe s a község ifja és öregje megjelent az üdvözlésen, melyet Bencze Ödön egyházközségi gondnok tartott. A papi ház udvarán Kiss Jenő lelkész fogadta meleg köszöntéssel a püspököt. A templomi istentiszteletet a püspök végezte, Ján. 14. r. 1—4. v. alapján Istenben és Jézusban való hit szükségességéről és erősségéről. Istentisztelet után a szokásos üdvözlések voltak az egyházi testületek és egyesületek részéről. A délutáni órákban tanácskozást tartott a püspök a kebli tanács tagjaival éskihallgatásokat eszközölt. A délutáni templomi vallásos ünnepségen bibliamagyarázatot tartott Ürmösi József püspöki titkár, hiterősítő és bátorító lelkes előadást Dr. Abrudbányay Ede f. ü. gondnok. Az ifjúság közül többen szavaltak.

A helyzet és az ügy fontosságára való tekintettel, már jun. 4-én este felé lement a püspök és kisérete a Martinuși egyházközségbe. Impozáns és lelkes fogadtatás volt, már több kilométer távolságra eleibe jött a nagyszámu lovasbandérium és a virágot hozó ifjú leányok. Ezeknek kiséretében vonult be a köz-

ség között felállitott díszkapuhoz, hol a nagyközönség jelenlétében számos fogadtatás történt a községi biró, a gör. kath. lelkész és Zoltán Sádor helybeli lelkész részéről. A püspök igen meleghangú szavakban köszönte meg e szivélyes fogadást. Este tanácskozásokat tartott a vizsgálat a kebli tanáccsal és meghallgatta az egyesek panaszait. Junius 5-én délelőtt ünnepi istentiszteletet tartott a zsufolásig megtelt szép nagy tmplomban a püspök. Beszédje a Máté ev. 26. r. 40—41. v. alapján arra irányult, hogy a kisértések és megpróbáltatások között hittel kell megállanunk s ezt a hitet erősítenünk kell buzgó imádsággal. Az egyházi testületek és egyesületek meleg és kedves üdvözlésekben részesítették a püspököt, különösen a Nőegylet szónoka, Molnárné Széky Juliánna, ki egy általa írt kedves versben köszöntötte a főpásztort.

A szomszédos egyházközségek (Chinuş, Locod és Rareş) kebli tanácsai is megjelentek Kővári Jakab, Zsigmond József és Fazakas Jenő lelkészek vezetése alatt a templomban és üdvözölték a püspököt.

A körülmények folytán Dr. Abrudbányay Ede f. ü. gondnok a délelőtti istentisztelet végén tartotta meg magyarázó és lelkesítő előadását. Délután templomi vallásos ünnepély volt, melyen bibliamagyarázatot tartott Ürmösi József püspöki titkár, szavaltak és szólóéneket énekeltek az ifjúság tagjai, Zoltán Sándor lelkész vezetése alatt szépen hangzó egyházi énekeket adott elő a férfi és vegyes dalkör. Miután itt a vizsgálat be is fejeztetett, Balázs András köri esperes köszönetét fejezte ki a püspök úrnak és kiséretének a végzett hiterősítő és bátorító munkáért s Istennek áldását kérte életére és munkájára.

Innen a püspök úr Odorheiu-n keresztül — hol Sigmond József lelkész vendége volt — junius 6-án székhelyére visszautazott.

Az egyházközségekben való megjelenések és személyes kihallgatások alkalmával, az elmondottakból meggyőződtünk a kényszer áttérítések valóságáról, valamint arról is, hogy az áttérítettek 90%-a hajlandó bármely pillanatban visszajönni egyházunkba! S éppen ez adta Dr. Abrudbányay Ede f. ü. gondnokképviselő afiának azt a gondolatot a kérdés megoldásának lehetőségére, hogy miután a panaszok szerint az áttérítések kényszer folytán és nem a törvényes formák betartásával történtek, egy miniszteri biztos kiküldését kell kérnünk, ki az egyház megbizottaival együtt vizsgálja ki az ügyet és a sérelmek orvosoltassanak.

Az egyházközségekben való megjelenések és személyes kihallgatások meglepő biztató, bátorító és felemelő hatással voltak népünkre. Megható volt látnunk öreg, ősz emberek arcán a meghatódottságot, a könnyeket, midőn a püspök biztatását hallották s azt a szeretetet és ragaszkodást, mellyel körülvették templomból kijövet a főpásztort!

Bátorító és meggyőző erőtadó volt Dr. Abrudbányay Ede képviselő afiának nagyszerü szónoki lendülettel és megértéssel tartott előadása minden egyházközség templomában az állam vallási törvényében kimondott vallás szabadgyakorlásáról biztosított jogunkról, melyet a törvény rendelkezése és a világ összes unitáriusainak nevében és rokonszenvétől kisérve követelünk!

Isten megszentelő segedelme legyen az elhintett magvakon!

Üdvözlet a Főtiszt. Püspök Urnak!

(Irta és martinuşi Nőegylet nevében elmondotta:
Molnárné Széky Juliánna.)

Méltóságos Püspök Ur! megkövetem szépen,
Ne legyen feltünő egyszerű beszédem,
Mert mi itten falun kis tudással birunk,
De templomba járunk s az Istenben bizunk.

Mikor a csüggedés felhője ránk borul,
Szívünk összeszorul s szemeinkből könny hull,
Mert lábaink alatt az út igen rögös
S a jövendő felé a kiáltás ködös:

Halk bús éjszakákon keresve valamit,
Egy fénysugárt lelünk, melynek neve: a hit!
Akik e fénysugárt őrizik lelkünkben,
Lelkipásztoraink mind, mind együttesen.

Kiknek a palástját vihar tépi, fujja,
S kiknek rendületlen állni oly nehéz ma!
Igaz küzdelmükért áldja meg az Isten,
Boldogság teremjen életmezejükben.

Áldja meg az Isten lelki Főpásztorunk,
Hogy eljött közénk, hogy együtt imádkozzunk,
Ajkának beszéde utunkra fényt hintsen,
Elcsüggedt lelkekbe reményt erősítsen.

Az Isten áldja meg testi egészséggel,
A lelkének erős, tiszta szent hitével,
Hogy munkája nyomán új élet támadjon,
Nőszövetségünknek nevében kivánom.

Egy megvalósult álom.

Tikkasztó júniusi nap volt. Az égi lámpás izzó korongja sűrün lövelte forró sugarait. A legszentebb munkában, az édes anyaföld művelésében szorgalmatoskodó székely emberek elbágyadva bár, de megadás nélkül forgatták a munka eszközeit. Ingük bő ujjával nem győzték törülgetni homlokukról a verejték gyöngyöket. „Ma eső lesz, nagy a rekkenőség, élesen süt a nap.“ Kapák és kaszák pengésének gyönyörü szimfóniájába egy csontos arcú öreg ember e szavai olvadtak bele, ki kapája nyelére támaszkodva hordozta körül tekintetét az ég horizontján.

A természet emberének jóslata nem szokott csalni. Sok mindenre megtanítja ez. Beavatja titkaiba ki szereti, imádja és csodálja szépségeit. S im a jóslat valóra vált. „Kölik“ felől sötét felhők ellenség módjára rohanták meg a csillogó eget. A levegő még tikkasztóbb lett. A gomolygó nehéz felhők előtt, mint előőrsök vészesen szaladgáltak a fehér fellegek. „Sárkánynak“ nevezi ezeket a nép s nem szereti. Kétség és félelem tölti el lelkét ha látja, mert legtöbbször pusztító vihart, jeget hoznak. Azt hoztak ez alkalommal is. Percek alatt, port kavaró vihar szárnyán érkezett meg a félelmetes „erős idő.“ A sötét felhőket cikázó villámok szelték darabokra s a zengő ég hatalmas jégzáport hullatott alá, mely pillanatok alatt semmisítette meg egy nép legszebb reményeit.

1815-öt jegyzett a krónikás, mikor e pokoli idő elzugott Székelyderzs határa felett. Utána könnyek fakadtak, sóhajok szakadtak. Méltán, mert „ez az esztendő Derzsnek az az emlékezetes szomorú esztendő, melyben a kétszeri jégeső miatt nem aratott búzát, nem szedett törökbúzát, aratott penig csak zöld zabot október végin. Bár ilyen esztendeje soha még az ő hajnalára se virradna“, írja Uzoni Fosztó Péter az egyházközség akkori papja. A megpróbált és porba sujtott nép nem zugolódott a gondviselés ellen. Gyermeki bizalommal hajtotta fejét a jóságos Isten karjaiba s vigasztalódást keresni szentházába vonult. Igy történt, hogy a pap lelket megnyugtató szavai alatt egy öreg asszony mély álomba merült. Édes szendergésében csodálatos álmot látott. Az Ur angyala jelent meg előtte s e szavakat mondta: „Míg e napot meg nem ünneplitek, jégeső látogat s nem lész kenyeretek.“

Az álom valóra vált. A szomorú nap emlékére ünnepet

szenteltek. Igy született meg Székelyderzs népének legszebb ünnepnapja, „jégverés ünnepe."

Azóta minden év junius utolsó szombatján az ifjúság zsoltáros ajakkal kerüli meg a tavaszhatárt s a mezei virágból font koszorúba lelke bizodalmának hitvirágait tüzve, harangok zúgása mellett, kicsi és nagy imadkozni vonul az Urnak házába.

Az emlékezetes nap óta, mintha még nagyobb lenne e népnek hite és bizodalma. Nehéz munkájában a végsőkig feszített izmai néha lankadoznak s bággyadt testével az ekeszarvára dül, a lelke mélyéből fakadó törhetetlen hit újra felemeli és tovább vezérli. Ha égfelé törő lelkének rózsás ábrándjait szétáztatja is a könnyek zivatara e nép újra és ismét újra kezdi a fárasztó munkát, mert van hite, bizodalma és reménye. S míg ez vezérli, nem is fog elcsüggedni. Köves ugarán keményebben fogva az ekeszarvát, ma is hittel mondja: „Felkelek a madárral s lefekszem a halállal."

Kiss Tihamér.

Vallomás.

Szeretlek, imádlak forrón, szent igazán.
Alázatos szivvel gondolok rád Atyám.
Még a bánatban is tied a dicséret;
Bármi változásban tőled el nem térek.

Imádom a virág szépségét, illatát.
Árnyát az erdőnek s a róna patakját.
A felhőt az égen, mert mindig mindenben,
Csak jóságod s téged látlak én Istenem.

Hajnalhasadáskor, amikor a kertben,
Énekel a madár, úgy örvend a lelkem,
Mert érzem, mert tudom, hogy a zengő dalban,
Beleszőve mindig isteni szavad van.

Te vagy a hatalom és Te vagy az élet.
Magán hordja minden a te tiszta képed.
Ott vagy a magasság s a mélység szívében;
Most és mindörökké, úgy, mint voltál régen.

Szeretlek, imádlak forrón, szent igazán.
Alázatos szivvel gondolok rád Atyám.
Rád, aki szent vagy és a büntetés helyett,
Jóval a bűnöst is, magadhoz emeled.

Lőrinczi Miklós.

A D. F. Unitárius Nők Orsz. Szövetségének hivatalos rovata.

Egészségesen dolgozni: boldogság.
Betegen is kötelességet teljesíteni: lelki emelkedettség.

*

Emberi előkelőség, óh mily semmivé zsugorodik e szónak értelme ama hatalmas három tény előtt: Isten, Élet, Halál.

*

Minden emberi hiúságnak közös nevezője: a temető.

*

A világon minden szép és jó azé, aki észreveszi, meglátja, érezni tudja.

Ürmösi Károlyné.

Megnyitó beszéd.

A diciosânmartini Unitárius Nők Szövetsége által rendezett népművészeti kézimunka és háziipari kiállításon 1935 junius 1-én délután 5 órakor elmondotta: **id. Gvidó Béláné**, a Nők Sz. elnöke.

Kedves munkatársaim, nőtestvéreim!

Mélyen tisztelt érdeklődő közönség!

Unitárius szent vallásunk, unitárius anyaszentegyházunk annyi szép jeligéje között találjuk ezt a kettős szót: „Dolgozzál és imádkozzál!“ Dolgozzál szeretettel, imádkozzál bizó hittel! Szeresd a munkát, bizzál az Istenben!

Szeretettel kell munkálkodnunk nem csak önmagunkért, hanem a közügyekért, az emberekért és az egyházért. Az imádkozásból táplálkozó bizó hittel kell kezdenünk, folytatnunk és végeznünk munkálkodásainkat.

A vallás jegyében, a templom szeretetében van gyökérszála annak a szerény munkának, melyet nőszövetségünk két-három

évvel ezelőtt kezdeményezett, beinditott és most tető alá hozott, midőn önzetlen munkatársaink, nőszövetségünk buzgóbb tagjainak a szerda esték kellemes munkáival most megrendezhetjük a diciosânmartini Unitárius Nők Szövetségének első munkakiállitását.

Ez a szerény esemény kicsiny körünkben a munka diadalát, dicsőségét és ünnepét jelenti. Ezt a nagy jelentőséget értékben fokozza az, hogy mi a templomunk kijavitását tüztük ki nagy célul. Ez adja meg hatalmas erejét a varrótűnek, kötőtűnek és himzőtűnek.

Kicsiny kezdetünk a szövőszéktől az eredmény kies lépcsőjéhez vezetett. Itt meghatottan állok meg. Istent hálásan áldom, testvéreimet, az egybegyülteket szeretettel köszöntöm s a templom tövében a diciosanmartini unitáriusok kulturtermében, az Unitárius Nők Szövetségének első kézimunka- és háziipari kiállítását megnyitom.

Szerencse fel! Siker koronázza önzetlen munkánkat!

A diciosanmartini Unitárius Nők Szövetsége folyó év junius 1—10. napjain az unitárius kulturteremben népművészeti és háziipari kiállítást rendezett. A kiállítás anyagát torockói párnák és terítők, kalotaszegi írásos és madaras varrottasok, eredeti sárközi himzések, buzsáki szines himzések, magyarói varrottasok, székely szőttesek, régi magyar uri himzések, modern mintáju kézimunkák és szőnyegek képezték. Ünnepélyes megnyitás junius 1-én volt, amikor az itt közölt elnöki megnyitót megelőzően G v i d ó esperes mondott imát, ugyanő zárta be 10 nap mulva a kiállítást az ima szavaival. A rendezés nehéz munkáját Gvidó Béláné elnöknő vezetésével, ifj. Gvidó Béláné, Bán Jánosné, Török János igazgató és Bede Emil s. lelkész végezték.

Nőszövetségi közgyűlés Karácsonyfalván. Az udvarhelyköri Unitárius Nőkszövetsége szép ünnepségre készül. 1935 julius 28-án tartja a Nőkszövetségének ezen új szervezete első rendes közgyűlését Crăciunel községben. A gyülésnek különös érdekességet ad az, hogy ezzel kapcsolatosan ünnepli a szép eredményekkel munkálkodó Crăciunel-i Nőkszövetsége 25 éves jubileumát, valamint a székely népművészeti kiállítás, melyet szintén a köri Nőkszövetsége rendez. Ezen ünnepségeken az udvarhelyköri papnék székely ruhában fognak megjelenni.

A Leányotthon Elöljárósága felhívja mindazon szülőket, akik Cluj-on tanuló leányaikat az 1935/36. isk. évben a Leányotthonban óhajtják elhelyezni, hogy eziránti kérésüket küldjék be a Leányotthon Elöljáróságához címezve az Unitárius Kollégiumba (Cluj, Str. Mareschal Foch 12.) augusztus 25-ig. **Ferencz József,** elnök.

Üzenet az unitárius nőknek.

Nagy örömmel adok hálát a jó Istennek s mondok köszönetet mindazon unitárius nőknek és leányoknak, kik a Nők Szövetségének kiállításával egyházközségünk jó hirnevét emelték és áldozatos munkáikkal templomunk kijavítására olyan szép eredményt érek el.

Áldja meg a jó Isten szívetek jó érzését s női kezeteknek alkotó munkáját. Kérlek, buzgólkodjatok továbbra is. Szívetek jó kincséből hozzatok elő minél több jót egyházközségünk építésére és erősítésére.

Boldogan tudatom, hogy a templom megujítására beadott 10.000 lej csakis az áldott templomra fordíttatik, mint a Nőszövetségnek angyali adománya. Az építőmesterekkel már folynak a tárgyalások s a lehető rövid időn belül megkezdődnek a munkálatok is.

Fájdalom, hallok békétlen hangokat is. A konkolyhintőket ne hallgassátok meg, maradjatok továbbra is szeretetben és jóságban. Lelkipásztori szeretettel: G-vidó Béla, lelkészesperes.

Levél faluról.

Édes Anyukám, levelet irok.
Nagyon jól vagyok. Soha nem sirok...
Kedves itt falun, jók az emberek,
Itt sok a virág, mit úgy szeretek.
Reggel ébresztőm: arany napsugár,
Este már szívem harangszóra vár...
Akkor oly csönd van, édes nyugtató,
Dal hallik némán, lágyan altató.
Nagy világ zaja nem jut el ide.
Közel az erdő, búg a gerlice.
Mesevilágban képzelem magam...
Nem volt még soha ily kedves nyaram,
Mire csak vágyom, van itt mindenem —
S mégis! nem tudom mi van énvelem...
Ne haragudj érte lelkem Anyukám,
Hiányzik a csókod estima után.

Ürmösi Károly né.

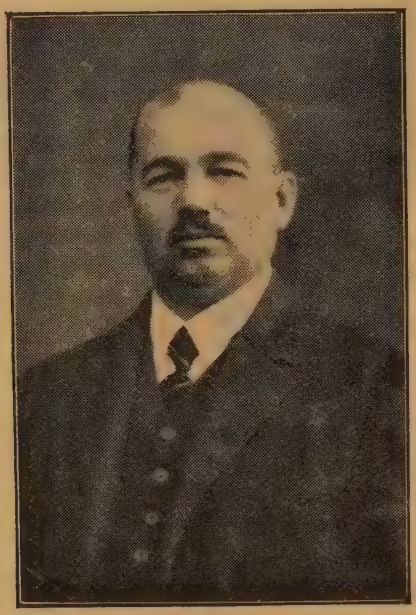

Pállfy Ákos.

Még java munka életkorban van, s mégis búcsúzik, nyugalomba megy. A mai helyzet és körülmények késztetik erre. Remélem ez a nyugalom csak a hivatali állásra szól, de nem arra az irodalmi munkára, melynek Pálffy Ákos az egyh. ének-zene, igazi „székely góbéságok" terén művelője volt. Hadd emlékezzünk meg röviden a nyugalomba vonuló tanítóénekvezér munkájáról. Pálffy Ákos nemcsak pontos, lelkiismeretes tanító volt, hanem valódi nevelő, ki érdekes nevelői módszerrel tudott bánni — pálca és fenyíték nélkül — a reá bizott gyermekseregg el. Nemes ámbiciót, érdeklődést tudott ébreszteni a gyermekekben. 1911-ben jött át a dopca-i egyházközségből San-Paulra, hol már ugyis mint tanító, úgyis mint kántor, kiváló jó nevet vivott ki magának. Sânpaul-hoz felesége révén családi kapcsolatok fűzték s apósa — Szabó Mózes énekvezér tanító nyugalomba vonulása után szívesen fogadta az egyházközség Pálffy Ákost. 18 éven át szolgáltuk együtt a Sânpaul-i egyházközség barázdájában. Voltak köztünk világnézeti felfogásban elvi eltérések, felfogásbeli különbségek az egyes társadalmi kérdésekben, de egy kérdésben soha, hogy

t. i. népünk javára és haladására egyetértő békességben kell, hogy szolgáljunk. Ezért nem volt köztünk harag vagy gyűlölködés!

Munkás és pontos kántor-tanítói hivatala végzésében különösebben értékeltem vallásos téren az iskolás gyermekeknek egyházias érzésű és szellemű nevelését. Öröm és élvezet volt a tanteremben s a templomban hallgatni az iskolás gyermekek buzgói éneklését. Becsültem és méltányoltam benne azt a tiszteletreméltó nemes törekvést, hogy az orgonázásban, a kottában nagy ambicióval fejlesztette és képezte magát. Valóságos hangulatkeltő, Istenhez emelő volt számomra a lelkészi szolgálatban áhitatos szép orgonajátéka. Ezért igyekeztünk arra, hogy modern és megfelelő jó orgonánk legyen, a mi hiveink megértő áldozatkészsége folytán sikerült is.

Megértette az *idők jeleinek* intését gazdasági téren is. Midőn igen sok helyen csak papiron szerepelt a régi rendszerű „ismétlő iskola", (13—15 éves tanulóknak) Pálffy Ákos megkövetelte az iskolába járást és gazdasági ismétlő iskolát állított be és sok hasznos gazd. ismeretre tanította meg a ma munkálkodó közép- és ifjúkorú nemzedéket.

Egyházi ének- és zeneügyünk fejlesztése, egyházi- és szépirodalmi téren végzett munkásságát is felsorolhatnám, de szándékosan mellőzöm most, mert remélem, hogy a nyugalmazott Pálffy Ákos barátomat Isten megáldja továbbra is megfelelő jó egészséggel, munkakedvvel s ezen a mezőn folytatja munkásságát. Az „Unitárius Közlöny", „Unitárius Naptár" és a „Szövetkezés" c. folyóiratok lapjain találkozunk hangulatos irásaival, énekszerzeményeivel. Remélem, hogy az a nemzedék, mely a tudást, ismeretet, a haladás szükségességét tőle tanulta meg és sajátította el, hálás tisztelettel, köszöntéssel búcsúzik buzgó énekvezér-tanítójától. Az egyházi főhatóság nevében a főtiszt. püspök úr elküldte irásbeli köszöntését, a Dávid Ferenc Egylet nevében az „Unitárius Közlöny" és az „Unitárius Naptár' szerkesztősége is őszinte üdvözletét és köszöntését küldi!

Ürmösi József.

Biblia óra.

Első héten olvasd Lukács ev. 3. rész 10—17. A fény forrása, a tüz nemcsak világít, hanem éget is. Az evangélium fényének is megvan ez a két tulajdonsága. Jézus tanítása a legnagyobb világosság és egyszersmind a legégetőbb tűz. Aki közelébe jut, lángra lobbanhat maga is és lehet sokaknak világossága, de borulhat úgy is, hogy az a láng megemészti őt mindenestől. Akinek két köntöse van és mégis dideregni hagyja a másikat, aki a vámszedésen már palotát szerzett, de azért szemei még mindig sóváron lesnek a prédára, az önző lelkek, akik bűneikkel állandóan zaklatják a jóra törekvő, szelid emberek nyugalmát: ezek azok, akik az evangélium tüzénél meggyúlhatnak s el is éghetnek. A keresztvíz nem segít, a szertartások mit sem érnek, mert ezt az emésztő tüzet el nem olthatják. Ez ellen a tűz ellen csak egy másik tüzet lehet használni, amelyet szintén Jézus hozott e világnak. A megtisztulás tüzét, a fölemelkedés fényességét, az ujjászületés sugárzó melegét. Jézus az, aki ezzel a tűzzel keresztel.

Második héten olvasd Máté ev. 10 rész. 34—38. Az evangéliumot és annak hősét sokszor tüntetik fel úgy, mint az erőtlen szeretetben szétfolyó ember legnagyobb képviselőjét. Azok teszik ezt, akik a szeretet alatt puhányos elnézést, erő alatt pedig durva testi fölényt értenek. Ez a két nézet szorosan egybetartozik s ez ellen a legnagyobb tiltakozás Jézus személyisége. Az ő szeretete az igazság szolgálata. S az igazság kemény, szilárd, katonás, ha rendetlenségről, bűnről, testi-lelki dudvákról van szó. Jézus szeretete ilyen esetben szaggat, vág, meghasonlást támaszt, de egy betüt sem enged el abból az igazságból, hogy őt, a teljes igazságot mindenek fölött kell szeretni. Az a végtelenül jóságos, gyermekekhez és liliomokhoz aláhajló fehérruhás ember egyszerre villámló és mennydörgő prófétává lesz, ha a bűnnel, az önzéssel találkozik. Fegyvert hoztam e földre, nem pedig minden gonoszságot elnéző, puhányokhoz illő álszeretetet. A szeretet tűz, amly éget, a szeretet kard, amely vág. Ez az igazi erő, mert ez a felsőbbrendü forrásból: az igazságból táplálkozik.

Harmadik héten olvasd: Máté ev. 12. rész, 30—36. A félelmetes Jézusnak egy új vonása tükröződik e sorokból. Az evangélium tanuskodik róla, hogy ő volt a megbocsátás teljessége. Ismerte az emberi természet minden gyengeségét s nem volt olyan nagy bűn, amely szívét szánalomra és könyörületre ne indította volna. A házasságtörő asszonynak csak ennyit mondott: menj el és többet ne vétkezzél. És ez a szelid, megbocsátó lelkü Jézus egyszerre megváltozik, amikor a Lélek elleni bűnről lesz szó. Megbocsátja azt is, ha őt saját magát ócsárolják,

nem fáj neki ha róla rosszat mondanak, de ha valaki a Lelket, az Igazságot, a Szeretetet vonja kétségbe, arra nincs mentség, arra nincs bocsánat. Gyengeségből sokat vétkezhet az ember, de mindig lehet megtérése, ha hisz a Lélekben. Aki azonban fogcsikorgatással, megátalkodottsággal megtagadja az Igazságnak, a Léleknek létezését, arra nincs bocsánat, az önmagát vetette minden emberi körön kivül. Nos, mit szólnak az erőszak istenítői ehhez a keménységhez, ehhez a szilárdsághoz? Valószínüleg ez ellen is tiltakoznak, mint korábban Jézus szeretete ellen, mert a lecke most róluk szól s az evangélium korbácsa most rajtuk csattog.

Negyedik héten olvasd János ev. 15. rész 1—6. v. A szelid görög János adja ezeket a szavakat Jézus ajkaira. Az édes szőlőtő és a boldog szőlővessző viszonyában voltak ők egymással, de a szőlőtő mégis azt mondta a szőlővesszőnek, hogy ha nem marad vele hűségesen, akkor levágják, félredobják, megszárítják s elégetik. Ebből a szelid képből a jövőnek döbbenetes árnyéka hull reánk. Az értéktelenség elvész, a fejsze a fa gyökerére van téve, a metszőolló a szöllővessző tövére van illesztve, mert nem marad meg semmi, ami gyümölcsöt nem terem, ami édes illatot nem áraszt, ami fényt nem sugároz, ami nem emel és nem emelkedik az örök isteni rendelkezés értelmében. Micsoda erő, milyen tisztító tűz, mily hatalmas lendület az evangélium s annak kihirdetője és betöltője: Jézus Krisztus. Az ő szeretete erővel teljes: ezt ne felejtsük el. De az erő tulbuzgó prófétáinak mindig mondjuk a szemébe: Jézus ereje nem az erőszakból, hanem az igazság mindenek fölött való szeretetéből táplálkozik.

(Bibliás.)

A természet világából

Erdély fürdői.

Erdély fürdői. Erdély sok mindenféle természeti kincsei között különös figyelmet keltenek ilyentájban a természetes gyógyfürdők. Természet által ajándékozott kincseink hajdani vulkáni megnyilvánulás utolsó fázisát jelzik, amennyiben a földkérgében keringő víz a föld mélyéből feltörő gáznemű vegyületeket feloldja s így létrejön az ásványviz. Az ásványvizek lehetnek melegek, mint aminő a Félix- és Hercules-fürdő vizei vagy lehetnek rendes hőmérsékletüek. Ha széndiokszidon kívül kén hidrogént is tartalmaz, akkor azt az udvarhelykörnyéki székely szejke víznek nevezi. Minden ásványvíznek van valamilyen tulaj-

donsága, egyik lugos kénhatásu, iyen a Hebe ásványviz, míg a másik savanyú, ennek pedig tipikus képviselője az Előpataki víz. Ha valakinek gyomorsav tultengése van, Hebe vizet használ, ha valakinek kevés a gyomorsava, jó ha savanyu ásványvizet iszik. Erdély gyógyfürdői 100 annyi embert el tudnak látni gyógyvizzel, mint amennyien azt ma látogatják, vagy igénybe veszik, sajnos mi is az amerikaiak hibájába estünk, inkább elfolyni hagyjuk az üdítő és gyógyító ásványvizet, mint azt olcsó pénzen

A Hesdát-patak partján a Turda-Hasadék alsó bejáratánál új kultura épül. E. K. E. Bors Mihály menedékháza.

tömegfogyasztásra szánnánk. Az ásványviz-üzemek anyagias érdeke idézi elő azt, hogy némey vidéken a bor olcsóbb mint az ásványviz, ami minden különösebb fáradtság nélkül jut az ember birtokába.

Állatvédelem. A közoktatásügyi miniszterium rendeletben utasítja az illetékes tényezőket arra, hogy az állatok védelme érdekében propagandát fejtsenek ki. Ez a szép, emberi érzésre valló rendelet akkor lenne tökéletes, ha ezt emberekre is vonatkoztatná, ne kívánjon lehetetlen dolgot azoktól, akik valamire nem képesek bizonyos biologiailag megmagyarázható okoknál fogva.

Aluminium gyártás. Erdély iparának legszégyenteljesebb pontja az aluminium gyártás. Központi Európában csak Biharmegyében található az aluminium előállításához szükséges bauxit Al (OH_3), ezt az anyagot kilogrammonként pár baniért megvásárolják, majd mind drága aluminiumot ismét behozzák az országba.

Nemzeti parkot létesítenek a Retyezátban. Az emberi kultura terjedésében mind inkább pusztuló természetet ma emberi beavatkozással lehet csak megakadályozni. Legelőször Amerikában észlelték, hogy a százezernyi példányban legelésző bölények pár évtized leforgása alatt a kipusztulás szélére jutottak, ezért felállí-

Részlet a Retyezátból.

tották a Yellostone parkot, ahol minden növény, minden állat természetes körülmények között él és természetes halállal hal meg. Erdély területén is megfogyatkozott zerge, saskeselyü, medve, tiszafa és cirbolya fenyő érdekében felállítják ezt a vadászok által többé nem háborgatható területet, ahol azután sem legeltetni, sem fát vágni többé nem szabad.

1935-ben nem jelentkeztek a Kolumbácsi legyek. Tavaly Erdély négy vármegyéjét miliárdnyi számban ellepő kolumbácsi legyek egyetlen egy utódot sem hagytak, ami e veszedelmes légy élettanából biztosan következtethető. Csak a nőegyedek indulnak szelek szárnyán vándorutra, így nem tudván megtermékenyülni, terméketlen petéket raknak le. A Mlava és Morava vidékén felváltva hím és nő kolumbácsi legyek élnek, ezért itt a kolumbácsi legyek ősidők óta évről-évre előfordulnak.

Külföldi hirek

Az angol unitáriusok.

Folyó évi „general assembly"-e május 21—24-én zajlott le Liverpoolban. Ez a nagygyűlés angliai viszonylatok között az erdélyi unitárius főtanácsnak felel meg, ettől azonban a dolog természete szerint sokban különbözik, mivel Angliában az unitárius egyház szervezete és az államhoz való viszonya egészen más, mint Romániában. Szervezetileg az unitárius és szabad keresztény egyházak szövetsége autonom egyházközségekből áll, melyek papjukat saját maguk választják s a szövetség elnöke felváltva egyházi és világi ember. Az egyetemes szervezetben nemcsak kimondottan unitárius, hanem magukat szabad kereszténynek valló egyházközségek is résztvesznek s így teológiai akadémiák közül is, ahonnan papjaik kikerülnek, a manchesteri az unitárius kollégium nevet viseli, míg az oxfordi nem ragaszkodik az unitárius névhez. Különbözik továbbá az angol unitárizmus a romániaitól az az államhoz való viszonyában is. Angliában az anglikán államegyházon kivül (Church of Egland) a többiek kezdettől fogva független társulatok voltak s így itt az egyházak állami támogatás helyett alapítványokból és hívek adományából tartják fent magukat. Az iskoláztatást az állam végzi helyi önkormányzati szervek utján, ami az angol közigazgatási jognak régi sajátos intézménye. Az egyházak csupán a hitoktatást látják el a vasárnapi iskolák utján, mivel az iskolákban hittant külön nem tanítanak.

Ilyen konszolidált viszonyok között az unitárius egyház energiáinak jó részét nem tartja kötve sem a belső szervezeti harc, sem a kormánnyal való küzdelem államsegélyért és iskolákért, mint nálunk. Az angol unitárius társulat így sokkal inkább élhet valódi hivatásának és szabadon kritikát gyakorolhat politikai és társadalmi kérdésekben. Ez jellemezte a liverpooli konferenciát is.

Az előzetes ifjúsági gyűlés tárgyát az Európában veszélyben levő egyéni szabadság kérdése képezte, ami az előadásokat követő vita után itélve a liberális és szociálista hajlamú angol ifjúságnak egyik fő problémája. A kongresszus nagyobb részét vallási és gyakorlati kérdésekről szóló előadások és megbeszélések töltötték ki (az ifjúság problémája, a vallás és szabadság megvalósítása, kereszténység mint új vallás stb.), közben pedig az egyes tagozatok (vasárnapi iskola, történelmi társulat, nyugdíjalap stb.) tartottak külön értekezletet.

Vallási kérdések mellett a nagygyűlés foglalkozott politikai és szociális problémákkal is, s erre vonatkozó határozatait a birodalmi kormánynak fogja felterjeszteni. A négy határozat közül, amelyet egyesek még határozottabb formában szerettek volna megszövegezni, az első loyalitási nyilatkozat az uralkodásának huszonötödik évfordulóját ünneplő V. György királynak; a harmadik a lefegyverzésre és békére vonatkozik, sürgetve a kormányt, hogy lépjen közbe a fegyverkezések leszállítása, Németországnak a Népszövetségbe való visszahivása s a Népszövetségen keresztül a kollektiv béke biztosítása érdekében; a negyedik határozat a munkanélküliség ügyében szólítja fel a kormányt, hogy „erélyes intézkedéseket foganatosítson, amely képesé tesz minden munkabirót arra, hogy tisztességes megélhetést szerezzen és hasznos szolgálatot tehessen a közösségnek.“ Minket leginkább a második határozat, „ a polgári és vallási szabadság ismételt megerősítése“ érdekel, aminek első része a németországi üldözött egyházakat veszi védelmébe, második része pedig a kisebbségi sorsban élő unitáriusokra vonatkozik és a következőképen szól:

„Az unitárius és szabad keresztény egyházak naggyűlése, melynek alapelve a polgári és vallási szabadság, úgy találja, hogy napjainkban a személyes szabadságot több országban nyilvánvalóan semmibe veszik, ami pedig úgy gondoljuk, hogy életfeltétele az emberi haladásnak fajra és nemzetiségre való tekintet nélkül.

Mi elitéljük azt a tényt, hogy több nemzet elnyomja egy állam vagy többségi vallás utján a többi vallásfelekezeteket és nem tartja tiszteletben a polgároknak azt a jogát, hogy vallásos célok érdekében szabadon egyesüljenek és saját vallásos meggyőződésükkel összhangban neveljék fel gyermekeiket.

Mivelhogy a Népzövetség bizonyos tagállamait kisebbségi szerződések és nyilatkozatok kötelezik arra, hogy minden lakójuk hitének és vallásának szabad megvallását és gyakorlását biztosítsák, amelynek gyakorlása nem ütközik a közrend és jó erkölcsökbe;

jelen naggyűlés sürgeti Őfelsége kormányát, hogy mindent elkövessen e jogoknak a Népszövetség tagállamai által való biztosítása és minden állampolgárukra való kiterjesztése érdekében.“

A konferencia utolsó napján külügyi kérdésekkel foglalkoztak, felolvasták a más országbeli unitáriusok üdvözlő iratait, köztük dr. Boros György unitárius püspök és Józan Miklós püspöki vikárius levelét is. Képviseltették magukat az amerikai, kanadai, ausztráliai unitáriusok, a holland nem-

zetközi szabadvelvű keresztény szövetség, a magyarok közül jelen voltak Ferencz József oxfordi akadémita és e sorok irója.

Az angol unitárius társulat új elnöke az 1935—36. évre ismét világi ember lett, G. G. Armstrong a neves publicista, kinek apja liverpooli lelkész volt, s egyik munkáját „Isten és lélek" címen Péterfi Dénes fordította magyarra. Személye biztosíték arra nézve, hogy az angol unitáriusok a jövőben sem fogják szemük elől téveszteni a béke, szociális egyenlőség és kisebbségi kérdés megoldása érdekében eddig folytatott küzdelmüket.

Páris. *Dr. Mikó Imre.*

Két véndiák találkozó.

Mintha sok minden régi mulasztást akart volna pótolni számomra a sors: a nyár folyamán két kedves élménnyel ajándékozott meg. Két véndiák találkozóval. Az egyik Budapesten folyt le, a másik a székelyföldi unitárius Mekkában. S a véletlenek kedvező találkozásai folytán mind a kettőn ott lehettem. Igaz örömömre, tovább éltető emlékek, élet-igénylő életre buzdító lelkesedések gazdag vigasságain.

Budapesten a hajdani három erdélyi unitárius gimnázium növendékei gyűltek össze. Istenem, Istenem. Régi szép idők. Amikor még három intézetről beszélhettünk. Ma boldogok volnánk, ha kettőt tudnánk biztos révben. Erdélyből harmad magammal voltam fenn ennél a melegítő alkalomnál s köztünk a legöregebb unitárius vén-diák: Dr. Kiss Mór nyugalmazott egyetemi tanár, de végeredményében mind erdélyiek voltunk, mindannyian innen idultunk és ide vágynak vissza, ide huzza a szivük, a könnyeik, az édes anyjuk, a föld és öreg sirhantok ott a Hargita alján, a két Küküllő közt, az Aranyos mentén, a szőke Szamos felett trónoló Házsongárdban. Éjszakai óriákban fel-felriadnak és hazagondolnak, a hajdani három kollégiumra, vajjon mi van az öreg Alma Materrel, él-e, hal-e, mi van a régi diáktársakkal, a régi barátokkal, élnek-e, halnak-e, sok könnyet kell-e sirniok, birják-e még az élet iramát, vagy elvesztek a sors szörnyű tragédiájában? Biztos, hogy sokszor gondolnak ezekre a fájó édes emlékekre, biztos, mert különben a főváros nyugodtabb, úribb élete nem vonzaná találkozókra őket, nem kivánkoznának egymás mellé, hogy legalább így élvezzék a multat, így elevenítsék a régi szépségeket, leg-

alább így érezzék átfutni szivükön a régi élet egy-egy derüs sugarát. És milyen jól esett, hogy három erdélyi diáktársat is közéjük vezetett a nyári alkalom. Hogy lelkesedtek, égtek értünk, hogy fürödtek a viszontlátás édes örömeiben, sajgó bánatainkban, fájdalmaink hullámzó árjában. Milyen jó volt nekik is és milyen jó volt nekünk is, hogy találkozhattunk. Hogy ismét együtt lehettünk. S tudom, hogy a legszebb örömet, a legtöbb örömet kivánom számukra, ha azt kérem, hogy esti beszélgetéseikben, éjszakai órákon, baráti együttlétükben minél gyakrabban riassza fel őket a mult, a hajdani három erdélyi kollégium édes emlékezete, mai sorsuk a mai két kollégium temérdek küzdelme, fájdalma. Riassza és ne hagyja nyugton őket, ölelje körül zsibbasztó emlékeivel, mozgassa meg a lelküket, amíg a szeretet engesztelő balzsamára nyugalmat nyujtó módjára rá nem találtak. De aztán derítse tovább, derítse az emlékek arany sugarával, amik szeretetük megnyilatkozásaiból fonódtak.

I. G. Ducán, a harmincéves találkozón gyült diákok hajdani Székelykereszturján, a gimnázium első hatodik osztályt végzett növendékei adtak találkozót egymásnak. Igazán megható volt, amikor az ember megérkezett ebbe a kis székely faluvárosba, a csöndes, poros nyári fülledtségbe és mindjárt baráti szeretet, közvetlen hangulat, szerető szivek fogadták, ölelték körül. Őszintén megvallva azt hittem, hogy ezután valami nagy fényes sokadalom készül. És annál megfogóbb, annál megrázóbb, annál élményesebb élményem marad számomra minden időkig, hogy összesen hét régi diáknak volt ez csupán a találkozója, hét régi diáknak és tanáraiknak, de ez a hét régi diák több életet duzzasztott fel, mint sokszor sokszáz: fogadalmat tettek egymásnak a szeretetre, az áldozatosságra, óh nem önmagukért, hanem a sorvadásra itélt, de napról napra megifjodó székely gimnázium sorsáért. Fogadalmat és alapítványt tettek s elhatározták, hogy minden volt régi évfolyamot hasonló rendszeres támogatásra kérnek. Minden évfolyamtól ötezer lejt. Csak ötöt. Ennyi talán nem sok. De számukra, a székely unitáriusoknak — minden.

És eszembe jutott: ott a Hágon túl, örömet, vigasságot, mosolyt nyit a baráti szeretet, itt gondok, aggodalmak, féltések virágja születik belőle. De mind a kettő életet jelent, mind a kettő életet akar. Életet. A mi életünket. Ezért volt nekem öröm és tovább segítő erő ez a két unitárius véndiák találkozó.

S. Nagy László.

Tiz esztendős érettségi találkozó. A cluji Unitárius Főgimnázium 1924/25. isk. évben végzett növendékeinek f. év junius 16-án érettségi találkozójuk volt. Tekintettel a súlyos viszonyokra, amelyeken ez az osztály, rövid 10 esztendő leforgása alatt átment, 32 közül, akik elhagyták a szeretett Alma Mater küszöbét 10 évre reá alig 12 gyült össze. A találkozó azonban így is kedves és bensőséges volt. Délelőtti templomi istentiszteletet az osztályból kikerült papok közül, Rázmán Mór és Fikker János végezték. Templomozás után a kollégium tanári szobájában gyültek össze volt tanáraikkal együtt. Rázmán Mór, mint a találkozó rendezője a volt osztálytársak nevében üdvözli Dr. *Gál* Kelemen nyug. igazgatót, aki keresetlen, meleg szavakkal ad kifejezést érzelmeinek, szeretetének. Gálffy Zsigmond a koll. jelenlegi igazgatója az Alma Mater nevében üdvözli a megjelent diákokat. Komjátszegi Géza a volt osztálytársak nevében üdvözli a jelenlegi igazgatót és a tanári kart. A tanári kar nevében Vári Albert teol. dékán köszöni meg a megemlékezést. Fikker János felolvassa a volt osztálytársak névsorát, s azok mindenikéről rövid ismertetést ad, majd felhivja a megjelent volt osztálytársak figyelmét az iskola jelenlegi szomorú anyagi helyzetére s ezzel kapcsolatban egy konviktusi alap létesítését inditványozza. Az inditványt elfogadják valamennyien és fejenként 300 lejjel járultak az alap létesítéséhez. Rázmán felolvasta az üdvözlő leveleket és táviratokat s ezután a találkozó ünnepélyét bezárta. E helyről is felhivjuk az osztálytársakat, hogy a létesített alap növeléséhez, tehetségük szerint járuljanak hozzá. Pénzküldemények Rázmán Mór, Cluj, Unitárius kollégium címére küldendők.

Osztálytársak 25 éves találkozója. Jelen év junius hó 22-én kedves találkozásnak a színhelye a „kincses városban" levő főgimnáziumunk. Ugyanis ebben az időben jöttek össze a 25 évvel ezelőtt végzett véndiákok, hogy visszagondoljanak a régi jó időkre. Megjelentek a találkozón: Dr. Lővi Jenő, Nagy Ferenc, Dr. Kohn Gyula, Gondos Gyula, Gondos Jenő, Tóth István, Dr. Pop Liviu és Dr. Lőrinczy Zoltán. Az osztálytársak boldogan beszéltek az ifjú kor szép napjairól, volt tanáraikkal együtt s egy szegénysorsu tanuló számára alap létesítését határozták meg, valamint elhatározták, hogy a következő találkozó 1940-ben lesz. Június 29-én **az 1914/15. isk. évben végzett** diákok gyűltek össze a Cluj-i kollégiumban **20 éves baráti találkozóra.** A városból és vidékről 12-en jöttek el az Alma Mater falai közé, hogy lerójják iránta ragaszkodásuk és szeretetük adóját. A találkozón megjelentek a véndiákok volt tanárai is, akikkel együtt vidám estét töltöttek, fölemlítve azt a sok kedves emléket, melyek az évek mulásával mind elevenebbé válnak az egykori kollégium-lakók szívében. A találkozón összegyültek 7000 lejes alapítványt tettek a szegény tanulók segélyezésére.

Egyleti élet Iara-ban. A Iara-i unitárius egyházközség Dávid Ferenc Egyletének Ifjúsági Köre folyó évi junius hó 9-én délután tartotta meg minden tekintetben nagyon jól sikerült évadzáró ünnepélyét, a papi telek árnyas udvarán feállított emelvényen. Az ünnepélyt Németh Rózsika, leánytagozati elnök nyitotta meg tartalmas beszéd kiséretében, melyben az ifjúsági egylet egy évi munkáját vázolta, ismertetve az egyes összejövetelek célját és tárgysorozatát, majd az egyletbe való belépésre hívta fel az ifjúság figyelmét, hogy együttes munkával és saját maguk művelése által hasznára válhassanak az egyháznak, a fajnak és hazának, mert egyesülésben van az erő, a mai ifjúságnak pedig a jövővel szemben nagy erőre van szüksége, hogy feladatait megoldhassa. Utána Bencze Jolán egyleti tag szavalta el nagy hatással Vörösmarty: „A vén cigány" című költeményét, majd az ifjúsági egylet együtese adta elő De Gerandó Antonia: „Egy anyai szív" című víg elbeszélését kellő járatossággal, ezután ezután Németh Etike kisleány szavalt nagy derültséget keltően, utána Szakács Mariska egyleti tag Arany: „Tetemrehivás" című költeményét adta elő nagy érzéssel. Az együttes Dezső József: „A szélkakas" című vigjátékát adta elő szép sikerrel. A fényesen sikerült ünnepélyt a leánytagozati elnök búcsúja zárta be: „Búcsuzni fáj, De az ifjúsági körnek vége már! De ne feledjük, a mit tanultunk itt! És ha az Isten megsegit, megint megkezdhetjük ujra, addig is hű szívünk itt hagyjuk, Az új találkozóra!" Németh Rózsika. — Ugyancsak jól sikerült Anyák-napját rendezett az egyházközség ifjúsága, melyen egyházi beszédében lelkész az anyai szívben testet öltött szeretet lelkét mutatta fel megkapó példákban, majd az ifjúság apraja-nagyja mutatta be virág bokrétás, alkalmi verses hódolatát az édesanyák előtt, ugyancsak sok szeretet-könny hullásra adva alkalmat a mindig szerető és aggódó, a mindig megbocsátásra kész és mindig csak szeretettel dorgáló drága édesanyáknak! — Egy hiányossága van azonban a legszebben sikerült anyák napjának is, tudniillik a jelen levő édesapák úgy érzik magukat, mintha ők felesleges valamik volnának! Ezen valahogy segíteni kellene, talán úgy, hogy az ötödik parancsolatnak, — tiszteljed apádat és anyádat, — kellene ünnepet szentelni!

V. Nagy Dénes.

Rovatvezető: **Ifj. Hadházi Sándor.**

A theologiai akadémia évzáró ünnepélye junius 23-án a Manchester College-ról való ünnepélyes megemlékezés jegyében folyt le. Közének után Dr. Kiss Elek tanár imádkozott, utána Dr. Boros György püspök nyitotta meg az ünnepélyt, megemlékezve a College kiváló vezetőiről s arról a szeretetteljes, családi érdeklődésről, mellyel ezek a kitünő tudósok a hallgatók s főleg az erdélyi ifjak iránt 75 éven keresztül mindig viseltettek. Gálfi Lőrinc tanár a „Manchester College és Oxford" címen előadást tartott. Ismertette az intézet főcélját, az angol gentleman nevelését, a különböző nemzetiségű diákok napi életét, a tanulmányi rendet, az ifjak tudományos képzettségét, amit rendkívülimódon fokoz a tanárok bizalma és a magán tanulmányok végzésére rendelkezésre bocsátott sok szabad idő. Kedves epizódként említette meg Stanley-nek, a híres utazónak díszdoktorrá avatását, ahol jelen volt. Beszélt Oxford városáról, s arról a két nagy ünnepnapról, amely évente a város két legnagyobb eseménye, az egyetem évzárójáról s az egyetemközi evezős versenyről. Az érdekes előadást nagy érdeklődéssel hallgatták az oxfordi öreg diákok és a szép számu közönség. — Vári Albert dékán évi beszámolójában buzdító szavakat intézett az akadémia hallgatóihoz, vázolta azokat a kötelességeket, amiktől nem mentesítheti magát a jövendő lelkipásztor akkor sem, mikor a szűnidőben elhagyta az intézet falait. Az önfegyelmezést állította legfőbb kötelességnek, ennek a gyakorlását kötötte főképen lelkökre a pihenésre elszéledő ifjúságnak. — A pályadíjak kihirdetésénél 500—500 lejt nyert Nagy Zoltán IV. é. h. „A nem író próféták az ószövetségben" és „Pszihoanalitikai iskola és az egyháztársadalom" c. pályatételekért. A legjobb angol tudásért 250—

250 lejt nyertek Kézsmárky Miklós és Nagy Zoltán IV. é. hallgatók. Kahlfürszt Imre 400 lejes adományából prédikáció irásért 100 lejt nyert Nagy Zoltán IV. éves, 50—50 lejt Kézsmárky Miklós és Lőrinczy Mihály IV. éves hallgató, 100 lejt jó magaviseletéért Lőrinczy Mihály IV. é. h. Dr. Gál Kelemen, Dr. Kiss Elek, Dr. Roska Márton, Vári Albert könyv-adományaiból többen nyertek jutalmat.

A főgimnázium záróünnepélye junius 24-én volt. A tanulóifjúság éneke után, Benczédi Pál vallástanár imádkozott, majd Gálffy Zsigmond koll. igazgató ismertette az elmult év történetét. A tanulók egészségi állapota jó volt, különösebb fegyelmi vétség nem történt. A tanítás zavartalanul folyt, ennek eredményét megnyugtatólag vették tudomásul az évközben és vizsgálatok alkalmával kiküldött állami inspektorok és egyházi megbizottak. A tanulmányi eredmény kielégítőnek mondható, amennyiben az összes bukottak száma 27%-ot tesz ki; a legjobb eredményt az V. o. mutatta (15% bukás), a legrosszabbat a VI. o. (38% bukás). A legalább 9 évi általános érdemjegyü tanulók 100—100 lej jutalmat, az intézet legjobb tanulója, Major László VI. o. t. ezenkívül 300 lejt nyert; a legalább 8 évi ált. osztályzatu tanulók könyveket kaptak, a jutalmazásnak feltétele volt a kifogástalan magaviselet is. Ezenkívül 19.884 lejt utalt be az igazgatóság a díjkezelői pénztárba, mint véndiákok adományát, konviktusi és tandíj-segély címen az arra rászoruló tanulók részére. Majd a tornavizsga nyertesei vették át verssenydijaikat. Az igazgatói jelentés után a püspök úr intézett búcsú szavakat az ifjúsághoz, hogy a vakációt ne csak semmitevéssel, hanem hasznos munkával is töltsék s a jövő iskolai évet testi és szellemi felfrissüléssel kezdjék meg.

Cserkészet. A Cluj-i unitárius kollégium cserkész csapata 3 heti táborozásra indult junius 27-én Lőrinczy Zoltán parancsnok vezetésével Măreşti-i atyánkfiai vendégszerető körébe. Ugy értesültünk, hogy a másik főgimnáziumunk ifjúsága szintén csatlakozik e kiránduláshoz.

A Teologiai Akadémia Ifjúsága és D. F. E. I. K. egy szép kiállításu urvacsorai poharat ajándékozott a bihori leányegyházközség szükségleteinek kiegészítésére. — Isten áldása kisérje az unitárius ügy pártolóit, egyházi törekvéseink éber figyelőit. Az adományokért ez uton fejezik ki köszönetüket a bihori unitáriusok.

Lelkészi konferencia. Folyó év julius 15—17. napjain az Egyetemes Unitárius Lelkészkör Odorheiu-n 3 napos konferenciát tart, melyen felváltva elméleti és gyakorlati kérdésekkel foglalkozó előadások, szakelőadások lesznek. A konferencia napjai reggeli istentisztelettel kezdődnek és estvéli rendes istentisztelettel végződnek. Előadást tartanak: Dr. Varga Béla, Dr. Kiss Elek, teol. tanárok, Gvidó Béla esperes, Lőrinczy Dénes és Máthé Sándor lelkészek. Ezekre az igen tartalmasoknak igérkező napokra előre felhivjuk a lelkészkar és érdeklődő közönség figyelmét.

Ifjúsági konferencia. A D. F. E. I. K. Egyetemes Szervezete VIII. nyári konferenciáját I. G. Duca-n tartja julius 7—15. napjain. A konferencia elsősorban gyakorlati problémákkal foglalkozik és bőséges időt nyújt a sportra, kirándulásokra is. A konferencia pontos programmját helyszűke miatt nem közölhetjük. Részletes felvilágosítást az érdeklődők a „Kévekötés" 9-ik számában kapnak. — Felhivjuk az ifjúság figyelmét, hogy ezen a konferencián minél nagyobb számban vegyen részt, mert ez az összejövetel lesz hivatva új szellemet vinni az ifjúsági munkába. Egy fordulópont, mely csak akkor fordulhat jó irányba, ha mindenki ott lesz és igyekszik minden erejével a cél érdekében munkálkodni. Menjünk mindnyájan oda és dolgozzunk, bizonyítsuk be, hogy az „unitárius összetartás" még mindig él és élni fog ezután is.

Kérelem. Mély tisztelettel kérem a János Zsigmond élet- és jellemrajza című munkám hátrálékos előfizetőit, hogy hátrálékaikat szivcskedjenek címemre elküldeni. P. Szentmártoni Kálmán, I. G. Duca, Jud. Odorheiu.

Előfizetési felhivás. Felkérjük k. olvasóinkat, hogy hátrálékos előfizetéseiket sürgősen rendezzék, mert különben lapunk előállításában olyan zavarok állanak elő, hogy képtelenek leszünk hátrálékos előfizetőinknek a Közlöny küldését tovább is előlegezni. Annyira csekély lapunk előfizetési ára, hogy azt egyesek nagyobb megerőltetés nélkül is tudnák fizetni, viszont nekünk a lap előállítása még ezek nélkül a csekély összegek nélkül is a lehetetlenséggel határos. Szeretettel kérjük ujólag k. olvasóinkat, hogy ne hagyják veszendőbe menni ezt a szép multu és nemes kulturmunkát végző folyóiratot!

Tájékoztató. A cluji unitárius kollégium főgimnáziumába az 1935—36-ik isk. évre beiratkozhatik minden magyarnyelvű tanuló valláskülönbség nélkül. Nem magyarnyelvű tanulók felvételéhez miniszteri engedély szükséges. Az ez iránt való kérvények a közoktatásügyi miniszteriumhoz címezve f. év augusztus 15-ig nyujtandók be az igazgatóhoz. A magyar anyanyelvű tanulók augusztus 25—31. között iratkozhatnak be. Mivel az iskolai év szeptember 15-én kezdődik, vidéki tanulók szeptember 13-ig iratkozhatnak, hogy a kétszeres útiköltségtől megkiméltessenek. Az I. gimn. osztályba iratkozók szept. 1-én legalább 9 és fél, legfennebb 13 és fél évesek kell, hogy legyenek. Az I. osztályba felvételi vizsgálat alapján lehet beiratkozni. A felvételi vizsgálat ideje szeptember 13-ika. A vizsgálat tárgyai román nyelv és számtan. Előbbiből 15 sort írnak diktálás után a vizsgázók a 4. elemi osztályban tanult anyagból, szóbelin pedig olvasnak valamely tanult olvasmányból és kérdéseket kapnak az olvasmány tartalmára és az elemi iskolában tanult nyelvtanra vonatkozóan. A felvételi vizsga 80 lej. A felvételi vizsgálatra való bocsátás iránti kéréseket augusztus 30-ig kell beküldeni az igazgatósághoz a következő mellékletek kiséretében: 1. Osztálybizonyítvány az elemi iskola (legalább) 4. osztályáról. Felekezeti iskolák bizonyítványára tanfelügyelői láttamozás szükséges. 2. Állami anyakönyvi kivonat. 3. Egyházi keresztlevél. 4. Állampolgársági bizonyítvány (vagy annak hiteles másolata.) 5. Ujraoltási bizonyítvány. Ezek az okmányok nemcsak vizsgai, hanem beiratási okmányok is lesznek. A javító vizsgálatok ideje helybeli tanulók részére szeptember 1—3., vidéki tanulók részére szeptember 12—14. napjai. A felső tagozatba (V. oszt.) való felvételi vizsga ideje 7—12. Vizsgadíj 100 lej.

Fizetendő díjak a főgimnáziumban: 285 lej beiratási és évi 3000 lej iskolai díj. A kollégiumi épületben modern internátus (központi fűtés, egyénenként fürdő, külön nappali és hálószobák) áll a főgimnáziumi tanulók és főiskolai hallgatók rendelkezésére. Ugyanebben az épületben vannak az étkező helyiségek (konviktus) is.

Fizetendő díjak az internátusban és konviktusban: Főgimnáziumi tanulók évi 1500, főiskolai hallgatók évi 3000 lej internátusi díjat fizetnek. Fürdési díj évi 100 lej. Utóbbiak beiratási dija 285 lej. A konviktusi díjak havonta 600 lej. Közeli vidékről való szegény tanulók, akik hazai csomagot könnyebben kaphatnak, vagy azok, akik rokonaiknál valamelyes étkezési ellátást kaphatnak, lehetnek félkosztosok (ebéd vagy reggeli-vacsora) s ebben az esetben a kosztdíjnak felét fizetik.

A bentlakó tanulók ágyneműt (szalmazsák, párna, takaró) hazulról hoznak.

Egyházi érdek lévén, hogy kiváló tehetségű ifjaink szegénységük miatt ne essenek el a középfokú iskoláztatástól, lelkészeink és tanítóink ajánlata alapján 5—10 első gimn. oszt.-ba lépő tanuló teljes, vagy nagyobb kedvezményben fog részesülni az I. évharmadban tanusítandó tanulmányi előmenetel alapján.

Az Igazgatóság.

Megvételre keresem az Unitárius Közlöny

I. kötet (1888. év) 10., 11. füzeteit;

II. kötet (1889. év) 5., 10., 11., 12. füzeteit;

III. kötet (1890. év) az egész kötetet, esetleg a 11. számú füzet kivételével a többit;

IV. kötet (1891. év) 1., 3., 7., 8., 9., 11. füzeteket, esetleg az egész kötetet;

V. kötet (1892. év) 3., 5., 8., 10., 12. füzeteket, esetleg az egész kötetet;

VI. kötet (1893. év) 5., 6., 9., 10. füzeteket;

VII. kötet (1894. év) 1., 3., 4., 6. füzeteket.

Tisztelettel kérem azokat, akiknek abból az időből felesleges példányaik vagy eladók vannak, ne terheltessenek utánanézni s engem értesíteni, vagy nekem elküldeni, mert a füzetek vagy kötetek árát a póstaköltséggel együtt megtéritem.

I. G. Duca, 1935, május 29.

Geréb Zsigmond,
ny. lelkész.

Dr. Gál Kelemen: A Cluj-i unitárius kollégium története. Az erdélyi magyar irodalomnak eseménye van, Dr. Gál Kelemennek hatalmas munkája készen van s a közönség már kezébe veheti. A hatalmas munka, amely három éves szorgalmas kutatás és egy hosszú szellemi élet áldásos munkájából leszürődött, bölcs tapasztalatnak az eredménye, az óvári, főtéri és a magyar utcai iskola történetével foglalkozik igazi alapossággal és mindenre kiterjedő bölcs figyelemmel. Minthogy nálunk az iskola az egyházzal a legteljesebb kapcsolatban volt mindig, e könyv nemcsak az iskola, hanem jórészt az egyháznak is a történetét adja. Részletes ismertetésébe ez alkalommal terünk hiánya miatt nem mehetünk bele, de azzal a meggyőződéssel ajánljuk olvasóinknak, hogy e könyv nélkülözhetetlen mindazok számára, akik a művelődés, de különösen a mi sajátos művelődésünk iránt érdeklődnek. Megrendelhető az iratterjesztőnél, ára 300 lej.

Halálozások.

Özv. Dr. kissolymosi Gyergyay Árpádné, sz. **Wieland Ágnes,** életének 78-ik, özvegységének 54-ik évében junius 21-én hirtelen elhunyt. Igazi tipusa volt a jóságos nagyasszonyoknak, aki szelid, derüs kedélyével családjának éltető lelke, az apró és nagy bajoknak megértő egyengetője tudott lenni. A hosszú özvegység keserüségét sohasem éreztette környezetével, hanem arra törekedett, hogy fájdalmát elrejtve ne zavarja hozzátartozóinak életkedvét. Pótolhatatlan ürt hagyott maga után különösen fiának Dr. Gyergyay Árpád isk. felügyelőgondnoknak lelkében. A megboldogultnak legyen csöndes pihenése, a megszomorodott családnak a Mindenható adjon vigasztalást.

Bihor nagy halottja. Szabó Józsefné, sz. Lakatos Juliánna a bihori leányegyházközségünk egyik megalapítója, a Nőszövetség elnöke f. évi május 21-én 62 éves korában elhunyt. A bihori egyházközséget, családját és egész egyházunkat nagy veszteség érte halálával. Férjével Szabó Józseffel ajándékozták azt a gyönyörű telket, melyen felépült a bihori szép templom. Első halottja annak a szép temetőnek, melyet Bereczky Dániel gondnok afia és neje adományoztak. Temetése az egész község óriási részvéte mellett történt. Nyugodjék békében, őszinte, mély részvétünk kiséri a gyászbaborult férjet és családját.

Sz.: 1129—1935. E. K. T.

Pályázati hirdetmény.

Az unitárius egyház főhatósága pályázatot hirdet az I. G. Duca (Odorheiu-megyei) unitárius téli gazdasági iskola igazgatószaktanári állására. A képestiésre és egyéb feltételekre a Monitorul Oficial 1930. dec. 1. számában megjelent 271,542 számu földmivelésügyi miniszteri szabályzat 25 cikke, a Mon. Of.-ban 1930. szeptember 4-én 169,695 szám alatt megjelent szabályzat vonatkozó rendelkezései és a Mon. Of.-ban 1930 november 5-én 235,681 szám alatt megjelent 13 cikkének a)—f) pontjai az irányadók, melyek szerint szükséges a román állampolgárság, felsőbb gazdasági iskolai végzettség, legalább 2 évi gazdasági gyakorlat, a román nyelv megfelelő ismeretének a szabályzat szerinti bizonyítása és büntetlen előélet. Javadalom: az I. G. Duca-i unitárius főgimnáziumi tanári fizetésnek megfelelő összeg, kiegészítve az ezen főgimnáziumi igagatói tiszteletdíjnak megfelelő összeggel. Az állás, mely egyelőre ideiglenesen, egy évre töltetik be, — legkésőbb f. évi október 15-ig elfoglalandó. A szükséges, s ezek közt a folyamodó vallását is igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérések f. évi julius 25-ig adandók be az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsához, Cluj, Calea M. Foch 12 sz.

Az Unitárius Közlöny megjelenik havonta. Szerkesztő: Benczédi Pál

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T. CLUJ